

Розділ 5

ЦИВІЛЬНЕ, ПІДПРИЄМНИЦЬКЕ, ГОСПОДАРСЬКЕ ТА ТРУДОВЕ ПРАВО

Є.О. Ятченко

КЛАСИФІКАЦІЯ СУБ'ЄКТІВ ВИКОНАВЧИХ ПРАВОВІДНОСИН

Аналізуються основні підходи до класифікації суб'єктів виконавчих правовідносин. Зроблено висновки щодо структури зазначених правовідносин, вказано на деякі особливості їхніх суб'єктів. Запропоновано авторську класифікацію суб'єктів виконавчих правовідносин.

Ключові слова: виконавчі правовідносини, учасники виконавчого провадження, суб'єкти виконавчих правовідносин, державний орган виконання судових рішень, державний виконавець, критерій, класифікація.

Анализируются основные подходы к классификации субъектов исполнительных правоотношений. Сделаны выводы о структуре данных правоотношений, указано на некоторые особенности их субъектов. Предложено авторскую классификацию субъектов исполнительных правоотношений.

Ключевые слова: исполнительные правоотношения, участники исполнительного производства, субъекты исполнительных правоотношений, государственный орган исполнения судебных решений, судебный пристав-исполнитель, критерий, классификация.

In this article the basic going is analyzed near classification of subects of executive legal relations. Conclusions about the structure of these relations are made, some peculiarities of subjects are indicated. Classification author's of subjects of executive legal relations is offered.

Key words: executive legal relations, participants of execution, executive legal relation subects, public executive organ of court resolutions, court bailiff, criterion, classification.

Система законодавства України, яким регулюються правовідносини, пов'язані з примусовим виконанням судових та інших прирівняних до них рішень, перебуває в стані реформування. Про це свідчать численні зміни, які протягом 2010–2011 рр. внесені законодавцем до Цивільного процесуального кодексу України, Закону України «Про виконавче провадження» та низки інших нормативних актів. Суттєве вдосконалення законодавства має спиратися на фундаментальні теоретичні дослідження та юридичну практику, що дає змогу уникнути низки помилок і допоможе належним чином врегулювати досить складні виконавчі правовідносини.

Значний теоретичний доробок у розробку інститутів виконавчого провадження внесли вітчизняні науковці, зокрема: А.В. Андрушко, Ю.В. Білоусов, Р.В. Ігонін, П.П. Заворотько, В.В. Комаров, М.П. Омельченко, О.Л. Сеньків, Д.М. Сибильов, Є.І. Фурса, С.Я. Фурса, К.В. Шкарупа, М.Й. Штефан, С.М. Штефан, С.В. Щербак та інші. Водночас бракує фундаментальних теоретичних досліджень з правового регулювання виконавчих правовідносин і конкретизації правового статусу окремих суб'єктів виконавчих правовід-

носин, публікуються переважно коментарі до законодавства про виконавче провадження, при цьому окремі доробки, зокрема в частині класифікації учасників виконавчого провадження, носять дискусійний характер. На нашу думку, чинне законодавство України, пов'язане із регулюванням виконавчих правовідносин, має носити системний характер. Основним елементом будь-якої системи правовідносин виступають суб'єкти зазначених правовідносин, а тому побудову системи виконавчих правовідносин слід розпочинати саме із виділення переліку суб'єктів виконавчих правовідносин, конкретизації їхнього правового статусу та відповідної класифікації цих суб'єктів.

Перш ніж перейти до безпосереднього дослідження класифікацій суб'єктів виконавчих правовідносин, слід зосередити увагу на конкретизації таких понять, як: «виконавче провадження», «виконавчі правовідносини», «учасники виконавчого провадження», «суб'єкти виконавчих правовідносин» тощо.

Як видно зі ст. 1 Закону України «Про виконавче провадження» від 21.04.1999 р. зі змінами та доповненнями (надалі Закону), законодавець під виконавчим провадженням як завершальною стадією судового провадження розуміє сукупність дій органів і посадових осіб, визначених у Законі, що спрямовані на примусове виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб)¹. Однак не можна погодитися й з позицією законодавця, що виконавче провадження — це сукупність дій лише органів і посадових осіб, оскільки тоді дії боржника та стягувача, які спрямовані на примусове виконання рішень (наприклад, внесення авансу стягувачем), здійснювалися би поза виконавчим провадженням.

Під виконавчим провадженням як кінцевим етапом юрисдикційної діяльності², а не лише завершальною стадією, слід розуміти сукупність виконавчих правовідносин і процесуальних дій суб'єктів зазначених правовідносин³, які спрямовані на виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб), що відповідно до закону підлягають виконанню. Крім цього, не слід обмежуватися розглядом дій та правовідносин, пов'язаних лише з примусовим виконанням, оскільки при добровільному виконанні також виникають правовідносини, зокрема між державним виконавцем і боржником, вчиняються відповідні процесуальні дії, наприклад, передбачені ч. 3 ст. 27 Закону. Відповідно під виконавчими правовідносинами слід розуміти суспільні відносини, врегульовані нормами права, які виникають між суб'єктами виконавчого провадження щодо реалізації виконавчих документів, які відповідно до закону підлягають виконанню. Таке виконання може бути як добровільним, так і примусовим.

Слід зазначити, що між науковцями точаться дискусії щодо природи виконавчого провадження. Зокрема, Р.В. Ігонін, К.В. Шкарупа та О.Л. Сеньків зазначають, що правовідносини, які виникають при примусовому виконанні рішень суду та інших юрисдикційних органів, є адміністративними та адміністративно-процесуальними⁴, відстоюючи адміністративну теорію виконавчого провадження. Мають рацію й науковці, зокрема Д.Х. Валеєв, які підкреслюють, що виконавче провадження має цивільністичні основи: угоди, правонаступництво, представництво, відповідальність тощо⁵. На думку автора, виконавчі правовідносини поєднують у собі як адміністративно-правові, так і цивільно-правові відносини, які пов'язані з виконанням рішень судів та інших органів, а тому виконавчі правовідносини є досить специфічним видом суспільних відносин, які носять імперативно-диспозитивний характер. При цьому адміністративно-правові відносини у виконавчому провадженні завжди виникають за безпосередньої участі Державної виконавчої служби.

Для правильного розуміння положень, які стосуються суб'єктного складу виконавчих правовідносин, слід конкретизувати такі поняття, як: «учасники виконавчого провадження», «суб'єкти виконавчого провадження» та «суб'єкти виконавчих правовідносин». Як випливає зі ст. 7 Закону законодавець виділяє дві категорії осіб: учасники виконавчого провадження та особи, які залучаються до проведення виконавчих дій, однак наводить лише перелік цих осіб, не даючи визначення та не розкриваючи ознак. Відповідно зали-

шається не зрозумілим, чи слід зазначені дві групи осіб розглядати як види суб'єктів виконавчого провадження? Стерджувальну відповідь на це питання дають М.Й. Штефан та Омельченко М.П., розглядаючи їх як суб'єкти виконавчих правовідносин⁶.

Існує в науковому середовищі думка, що «суб'єкти виконавчого провадження (суб'єкти виконавчих правовідносин, учасники виконавчого провадження) — це носії процесуальних прав та обов'язків у виконавчому провадженні⁷», тобто має місце певне ототожнення цих понять. Поняття «суб'єкти виконавчого провадження» та «суб'єкти виконавчих правовідносин», тобто суб'єкти правовідносин, що виникають у виконавчому провадженні, слід розглядати як тотожні⁸, ототожнення ж із зазначеними поняттями учасників виконавчого провадження є дискусійним. Як зазначає С.В. Щербак, поняття «суб'єкти виконавчого провадження» є значно ширшим, ніж поняття «учасники виконавчого провадження», учасниками виконавчого провадження мають бути лише ті особи, які мають зацікавленість у наслідках виконавчого провадження і роль яких є активною в провадженні щодо виконання рішень, всі інші ж особи не є учасниками, а лише суб'єктами виконавчого провадження⁹. Фактично, що позицію підтримують й інші науковці, зазначаючи, що поняття «учасники виконавчого провадження» не включає в себе осіб, які внаслідок реалізації контрольних повноважень стосовно виконавчого провадження (наприклад, орган державної виконавчої служби, суд) виступають як суб'єкти виконавчого провадження¹⁰. Отже, учасників виконавчого провадження слід розглядати лише як певну окрему групу суб'єктів виконавчого провадження.

Оскільки виконавче провадження має процесуальну природу, правовідносини у виконавчому провадженні є логічним продовженням судових або адміністративних правовідносин¹¹, воно тісно пов'язане з цивільним процесом, то заслуговує на увагу певна аналогія із класифікацією суб'єктів цивільно-процесуальних правовідносин. Основним критерієм визначення належності того чи іншого суб'єкта цивільних процесуальних відносин до тієї чи іншої групи, як зазначає Ю.В. Білоусов, є зміст його діяльності та наявність юридичної зацікавленості. Він поділяє суб'єкти цивільно-процесуальних відносин на три групи: 1) суд; 2) особи, які беруть участь у справі; 3) особи, які сприяють судовому розгляду та вирішенню справи або ж інші учасники цивільного процесу¹². Цей же автор вважає доречною класифікацію суб'єктів виконавчого провадження саме за ознакою того, чи мають вони юридичну зацікавленість у справі та поділяє суб'єкти виконавчих правовідносин на три групи: 1) державний виконавець; 2) особи, які беруть участь у виконанні (сторони, представники сторін, прокурор); 3) особи, які не беруть участі у виконанні, але сприяють йому (експерт, спеціаліст, перекладач, поняті, співробітники органів внутрішніх справ тощо)¹³.

Слід зазначити, що проведення паралелі суд і державний виконавець є не досить вдалим, оскільки стягувач звертається із заявою про примусове виконання рішення не до конкретного державного виконавця, а до відповідного органу Державної виконавчої служби України (надалі орган ДВС), який є юридичною особою. Саме в такий спосіб виникають виконавчі правовідносини між особою та відповідним органом ДВС, державний же виконавець (аналогія із суддею) перебуває у трудових відносинах із відповідним органом ДВС. Отже, суб'єктами правовідносин у виконавчому провадженні виступають органи примусового виконання рішень судів та інших органів в особі відповідних відділів державної виконавчої служби, оскільки саме на державну виконавчу службу в особі її органів згідно ч. 1 ст. 2 Закону покладається примусове виконання рішень. Безпосередньо ж примусове виконання рішень згідно цієї ж ст. 2 Закону здійснюють державні виконавці, під якими законодавець, як видно з ч. 1 ст. 4 Закону України «Про державну виконавчу службу» від 24.03.1998 року, розуміє ще й старших і головних державних виконавців, начальників та заступників начальників відділів державної виконавчої служби тощо, тобто існує перелік посадових осіб державної виконавчої служби, які набувають статусу державних виконавців. Працівники органів державної виконавчої служби, а, отже, і державні вико-

навіз згідно ч. 1 ст. 6 Закону України «Про державну виконавчу службу» від 24.03.1998 р. є державними службовцями, а, отже, кожен із них має відповідні функціональні обов'язки, у межах яких і здійснює примусове виконання судових рішень і рішень інших органів (посадових осіб), виконання яких покладено на державну виконавчу службу.

Заслугує на увагу загальна класифікація суб'єктів цивільних процесуальних правовідносин, запропонована С.Я. Фурсою, Є.І. Фурсою та А.Л. Паскар, згідно якої суб'єкти поділяються на три групи. До першої групи зазначені автори відносять суди та персонал суду (помічник судді, секретар судового засідання, судовий розпорядник¹⁴). На нашу думку, існує певна аналогія між судами у цивільному процесі та органами ДВС у виконавчому провадженні, а також між персоналом суду та посадовими особами державної виконавчої служби. Тому пропонуємо виділити таку першу групу суб'єктів виконавчих правовідносин як органи та особи, які здійснюють та беруть участь у здійсненні виконання рішень. Зазначену групу суб'єктів слід поділити на підгрупи: 1) органи державної виконавчої служби, в тому числі і відділи примусового виконання рішень, зазначені в ст. 21 Закону; 2) посадові особи державної виконавчої служби, які здійснюють і сприяють здійсненню виконання рішень (держаний виконавець, начальник органу державної виконавчої служби, особа відповідальна за ведення книги обліку депозитних сум тощо); 3) органи, установи, організації і посадові особи, які провадять окремі виконавчі дії на вимогу чи за дорученням державного виконавця (податкові органи, банки та інші фінансові установи, органи Державного казначейства України тощо), хоча вони і не є органами примусового виконання.

Як уже зазначалося, учасниками виконавчого провадження мають бути лише ті особи, які мають зацікавленість у наслідках виконавчого провадження і роль яких є активною у провадженні щодо виконання рішень, всі інші ж особи не є учасниками, а лише суб'єктами виконавчого провадження. Оскільки суб'єкти, віднесені до першої групи, не мають юридичної зацікавленості у наслідках виконавчого провадження, то вони не можуть бути віднесені до учасників виконавчого провадження. Зміст діяльності зазначених суб'єктів зводиться до вчинення дій, спрямованих на своєчасне, повне і неупереджене примусове виконання рішень, передбачених законом. Отримання ж винагороди державним виконавцем, яка передбачена ст. 46 Закону, слід розглядати як заохочення за сумлінне виконання службових обов'язків, а не як елемент юридичної зацікавленості. Як зазначають М.Й. Штефан і М.П. Омельченко, державний виконавець реалізує функцію органу державної виконавчої служби і не має юридичної зацікавленості у результатах виконання, він є окремим суб'єктом правовідносин, які виникають у виконавчому провадженні, а не його учасником¹⁵. Отже, віднесення законодавцем у ч. 1 ст. 7 Закону державного виконавця до учасників виконавчого провадження є досить дискусійним.

До учасників виконавчого провадження або ж за аналогією з цивільним процесом — до осіб, які беруть участь у виконанні рішень (друга група суб'єктів виконавчих правовідносин), на нашу думку, слід віднести сторони, представників сторін, прокурора. Представники цієї групи мають юридичну зацікавленість у наслідках виконавчого провадження, зміст їхньої діяльності у виконавчому провадженні зводиться до захисту власних інтересів або інтересів інших осіб, а тому їх слід поділяти на осіб, які захищають власні інтереси (сторони) та осіб, які захищають (представляють) інтереси інших осіб (представники, прокурор). До осіб, які беруть участь у виконавчому провадженні та представляють інтереси інших, Ю.В. Білоусов пропонує відносити: представників, прокурора, органи державної влади, органи місцевого самоврядування, інші органи та особи, які відповідно до закону уповноважені захищати інтереси інших осіб¹⁶. З точки зору теорії цивільного процесу, всі зазначені особи можуть здійснювати представництво та захист інтересів інших осіб, однак як свідчить практика, реально захист інтересів інших осіб у виконавчому провадженні здійснюють представники, і лише в окремих випадках — про-

курор. Органи державної влади, зокрема органи державної податкової служби, органи місцевого самоврядування набувають у виконавчому провадженні статус сторони.

Експерти, спеціалісти, перекладачі, суб'єкти оціночної діяльності — суб'єкти господарювання, які віднесені законодавцем у ч. 1 ст. 7 Закону до учасників виконавчого провадження, не мають юридичної зацікавленості у наслідках виконавчого провадження, а тому не можуть бути віднесені до зазначеної групи суб'єктів виконавчих правовідносин. Не погоджуються із віднесенням зазначених осіб до учасників виконавчого провадження й інші науковці, зокрема С.В. Шербак, оскільки вони залучаються до проведення виконавчих дій лише за необхідністю та й зацікавленість у них лише функціональна¹⁷.

Із дослідження змісту статей 13, 14 та 15 Закону випливає, що експерт, спеціаліст, суб'єкт оціночної діяльності — суб'єкт господарювання та перекладач, так само як і поняті, залучаються для проведення виконавчих дій, вони не повинні мати юридичної зацікавленості у наслідках виконавчого провадження, зміст їхньої діяльності у виконавчому провадженні має епізодичний характер і зводиться до сприяння у провадженні виконавчих дій. Відмінність правового статусу цих осіб в порівнянні з понятими полягає: 1) у наявності відповідних знань і функцій, які виконують ці суб'єкти у виконавчому провадженні; 2) передбачено відвід для цих осіб; 3) передбачено кримінальну відповідальність за відмову або неналежне виконання покладеного на них обов'язку. Однак вказані відмінності не змінюють кваліфікуючі ознаки зазначених суб'єктів, такі як відсутність юридичної зацікавленості та зміст їхньої діяльності. Відповідно ці суб'єкти виконавчих правовідносин, а також ті, що передбачені ч. 2 ст. 7 Закону (працівники органів внутрішніх справ, представники органів опіки і піклування тощо), слід віднести до третьої групи суб'єктів — осіб, органів та установ, які залучаються до проведення виконавчих дій. У своїй класифікації Д.М. Сибильов також пропонує віднести до однієї групи — особи, які сприяють виконанню рішення, експертів, спеціалістів, перекладачів, понятих та інших осіб, які залучаються до проведення виконавчих дій¹⁸. До цієї групи слід віднести зберігача майна, на яке накладено арешт, якщо ним виступає не сам боржник або член його сім'ї, особа, яка реалізує майно, на яке звернено стягнення тощо. Зазначені особи вступають у цивільно-правові відносини із державним виконавцем з приводу примусового виконання рішень, не мають юридичної зацікавленості у наслідках виконавчого провадження, зміст їхньої діяльності у виконавчому провадженні зводиться до сприяння у виконанні рішень. На думку автора, основною ознакою поділу суб'єктів третьої групи має стати існування чи відсутність права відводу цих суб'єктів виконавчих правовідносин.

Існує певна невизначеність у питанні, чи є суд суб'єктом виконавчих правовідносин. Одні науковці підкреслюють, що участь суду у виконавчому провадженні має здебільшого цивільний процесуальний чи інший характер¹⁹, інші розглядають суд як суб'єкт виконавчого провадження та пропонують віднести суд до групи державних органів і посадових осіб, компетентних здійснювати формальні процедури у виконавчому провадженні²⁰. Слід зазначити, що суд вирішує низку важливих для виконавчого провадження питань, таких як: розгляд скарг на рішення, дії чи бездіяльність державного виконавця, роз'яснення судового рішення, поновлення пропущеного пред'явлення виконавчого документа до виконання, видача дозволу на виконання рішень іноземних судів, оголошення розшуку боржника або дитини, зміна способу та порядку виконання рішення тощо, а тому суд слід розглядати як суб'єкт виконавчих правовідносин. Однак слід врахувати і той факт, що суд не бере прямої участі у виконавчому провадженні, зміст його діяльності не передбачає вчинення виконавчих дій з примусового виконання рішень, він лише реалізує контрольні повноваження, а тому суд не слід відносити до органів, які здійснюють виконання рішень, тобто до першої групи. На нашу думку, суд має входити до окремої четвертої групи суб'єктів виконавчих правовідносин, які здійснюють контрольні та дозвільні повноваження у виконавчому провадженні.

Проте існують ще й інші суб'єкти виконавчих правовідносин, які не можуть бути віднесені до жодної із зазначених груп. Згідно ч. 1 ст. 55 Закону передбачено звернення стягнення на кошти та інше майно (майнові права) боржника, у тому числі, якщо вони перебувають в інших осіб або належать боржникові від інших осіб. Законодавець у такий спосіб надає право державному виконавцю витребувати майно у третіх осіб, припиняючи існуючі правовідносини, наприклад, орендні, при цьому не конкретизує правовий статус таких осіб. Не зрозуміло, чи слід таких осіб розглядати як боржників? Проте очевидно, що певні правовідносини у зазначених осіб із державним виконавцем все-таки виникають, а тому вони стають суб'єктами виконавчих правовідносин. Згідно ч. 4 ст. 54 Закону у випадку накладення арешту на заставлене майно для задоволення вимог стягувачів, які не є заставодержателями, між державним виконавцем і заставодержателем також виникають виконавчі правовідносини, хоча зазначений заставодержатель не звертався до органу ДВС з вимогою про примусове стягнення. Згідно ч. 6 ст. 52 Закону державний виконавець може звернути стягнення на частку боржника, визначену судом, якщо боржник володіє цим майном спільно з іншими особами. Відповідно між державним виконавцем і співвласником майна боржника, який стає зобов'язаною особою, однак не боржником, виникають виконавчі правовідносини, які потребують додаткового правового регулювання. На думку автора, осіб, які не визнаються учасниками виконавчого провадження, однак їхні майнові інтереси зачіпаються при здійсненні виконавчого провадження, слід розглядати як суб'єкти виконавчих правовідносин.

Виходячи із вищезазначеного, вважаємо за можливе зробити такі висновки:

1. Під виконавчими правовідносинами слід розуміти суспільні відносини, врегульовані нормами права, які виникають між суб'єктами виконавчого провадження щодо реалізації виконавчих документів, які відповідно до закону підлягають виконанню. Таке виконання може бути як добровільним, так і примусовим.

Виконавчі правовідносини поєднують у собі елементи як адміністративно-правових, так і цивільно-правових відносин, які пов'язані з виконанням рішень судів та інших органів, вони носять імперативно-диспозитивний характер.

2. Не слід отожднювати поняття «суб'єкти виконавчих правовідносин» та «учасники виконавчого провадження», оскільки останні є лише однією із груп суб'єктів виконавчого провадження.

3. Пропонується поділяти всіх суб'єктів виконавчих правовідносин на п'ять груп: 1) органи та особи, які здійснюють і беруть участь у здійсненні виконання рішень (органи державної виконавчої служби, держаний виконавець, начальник органу державної виконавчої служби, особа, відповідальна за ведення книги обліку депозитних сум, податкові органи, банки та інші фінансові установи, органи Державного казначейства України тощо); 2) учасники виконавчого провадження (стягувач, боржник, їхні представники, прокурор); 3) особи, органи та установи, які залучаються до проведення виконавчих дій (експерт, спеціаліст, суб'єкт оціночної діяльності — суб'єкт господарювання, перекладач, поняті, працівники органів внутрішніх справ, представники органів опіки і піклування, зберігач майна, особа, яка реалізує майно, на яке звернено стягнення тощо); 4) органи та особи, які здійснюють контрольні та дозвільні повноваження у виконавчому провадженні (суд); 5) інші суб'єкти виконавчих правовідносин, зокрема особи, які не є учасниками виконавчого провадження, однак при здійсненні виконавчого провадження зачіпаються їхні майнові інтереси.

1. *Виконавче провадження в Україні: Збірник законодавчих актів / Упорядник Роїна О.М.* — К.: Алерта; ЦУЛ, 2011. — С. 6. 2. *Білоусов Ю.В.* Виконавче провадження: Навч. посіб. — К.: Прецедент, 2005. — С. 5. 3. *Цивільний процес: Навч. посібник / За ред. Ю.В. Білоусова.* — К.: Прецедент, 2005. — С. 17; *Цивільний процес України: академічний курс / За ред. С.Я. Фурси.* — К.: Видавець Фурса С.Я.: КНТ, 2009. — Серія «Процесуальні

науки». — С. 57. **4.** *Ігонін Р.В., Шкарупа К.В., Сеньків О.Л.* Організаційно-правові засади діяльності суб'єктів виконавчого провадження (теоретичні аспекти): Навч. пос. — Ірпінь: Національний університет ДПС України, 2010. — С. 18. **5.** *Валеев Д.Х.* Исполнительное производство: процессуальная природа и цивилистические основы / Под ред. Д.Х. Валеева и М.Ю. Чельшева. — М.: Статут, 2007. — С. 80–87. **6.** Виконання судових рішень: Навч. посібник / Штефан М.Й, Омельченко М.П., Штефан С.М. — К.: Юрінком Інтер, 2001. — С. 18. **7.** *Білоусов Ю.В.* Цит. праця. — С. 44. **8.** *Фурса С.Я., Шербак С.В.* Виконавче провадження в Україні: Навч. посібник. — К.: Атіка, 2002. — С. 64. **9.** *Фурса С.Я., Шербак С.В.* Цит. праця. — С. 70. **10.** *Ігонін Р.В., Шкарупа К.В., Сеньків О.Л.* Цит. праця. — С. 19. **11.** *Фурса С.Я., Шербак С.В.* Цит. праця. — С. 65. **12.** *Цивільний процес:* Навч. посіб. — С. 33. **13.** *Білоусов Ю.В.* Цит. праця. — С. 44. **14.** *Цивільний процес України:* Академ. курс. — С. 158–160. **15.** *Виконання судових рішень.*— С. 18–19. **16.** *Білоусов Ю.В.* Цит. праця. — С. 56. **17.** *Фурса С.Я., Шербак С.В.* Цит. праця. — С. 69–71. **18.** *Сибилев Д.М.* Закон України «Об исполнительном производстве»: научно-практический комментарий. — Х.: Консум, 2000. — С. 18. **19.** *Білоусов Ю.В.* Цит. праця. — С. 44–45. **20.** *Чухвичев Д.В.* Исполнительное производство: Учеб. пособие для студентов вузов. — М.: ЮНИТИ-ДАНА: Закон и право, 2008. — С. 52.